TARYBOS SPRENDIMAS (BUSP) 2018/1788

2018 m. lapkričio 19 d.

kuriuo remiamas Pietryčių Europos ir Rytų Europos šaulių ir lengvųjų ginklų kontrolės tarpininkavimo mechanizmas (SEESAC) siekiant įgyvendinti Regioninių veiksmų gaires dėl kovos su neteisėta prekyba ginklais Vakarų Balkanuose

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos Sąjungos sutartį, ypač į jos 28 straipsnio 1 dalį ir 31 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai pasiūlymą,

kadangi:

(1) 2005 m. gruodžio 16 d. Europos Vadovų Taryba priėmė ES kovos su neteisėtu šaulių ir lengvųjų ginklų (ŠLG) bei jų šaudmenų kaupimu ir prekyba jais strategiją (toliau – ES ŠLG strategija), kuri vėliau, 2018 m., buvo peržiūrėta ir kurioje nustatytos Sąjungos veiksmų ŠLG srityje gairės. ES ŠLG strategijoje pažymėta, kad Sąjunga pirmenybės tvarka rems regionines iniciatyvas, skirtas kovoti su neteisėtais ŠLG ir jų šaudmenimis, teikiant finansinę ir techninę paramą regioninėms ir nacionalinėms organizacijoms, atsakingoms už atitinkamų regioninių priemonių įgyvendinimą. ES ŠLG strategijoje paminėta, kad Balkanai yra prioritetinis regionas paramos srityje;

(2) 2018 m. gegužės 17 d. ES ir Vakarų Balkanų aukščiausiojo lygio susitikime Sofijoje ES vadovai susitarė dėl Sofijos deklaracijos, prie kurios prisijungė Vakarų Balkanų partneriai, ir kurią apima įsipareigojimas žymiai sustiprinti operatyvinį bendradarbiavimą kovojant su tarptautiniu organizuotu nusikalstamumu tokiose prioritetinėse srityse kaip šaunamųjų ginklų, narkotikų, neteisėto migrantų gabenimo ir prekybos žmonėmis;

(3) neteisėtos prekybos ginklais srityje Vakarų Balkanų regionas tebėra vienas iš ginklų tiekimo į Sąjungos šaltinių;

(4) 2018 m. birželio 13 d. Komisija ir Sąjungos vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai (toliau – vyriausiasis įgaliotinis) pateikė Europos Parlamentui ir Tarybai Bendrą komunikatą „ES kovos su neteisėtais šaunamaisiais ginklais, ŠLG ir jų šaudmenimis strategijos „Saugoti ginklus – ginti piliečius“ elementai“;

(5) 2018 m. liepos 10 d. Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė surengė 5-ąjį Vakarų Balkanų aukščiausiojo lygio susitikimą Londone, kuriame buvo priimtos „Regioninės veiksmų gairės dėl tvaraus ŠLG ir jų šaudmenų neteisėto laikymo, netinkamo naudojimo ir neteisėtos prekybos jais Vakarų Balkanuose problemos sprendimo iki 2024 m.“ (toliau – Veiksmų gairės), kurias parengė Vakarų Balkanų ŠLG komisijos, atsižvelgdamos į Prancūzijos ir Vokietijos koordinuojamos iniciatyvos aukšto lygio paramos teikėjų susitikimą dėl neteisėtos prekybos šaunamaisiais ginklais Vakarų Balkanuose. Tos komisijos šiuo metu rengia savo veiksmų planus tam, kad įgyventų Veiksmų gaires;

(6) 2015 m. rugsėjo 25 d. priimtoje Jungtinių Tautų (JT) Darnaus vystymosi darbotvarkėje iki 2030 m. patvirtinta, kad darnus vystymosi negalima užtikrinti be taikos ir saugumo, ir kad neteisėtų ginklų srautai yra tarp veiksnių, kuriais prisidedama prie smurto, nesaugumo ir neteisybės;

(7) Trečiojoje JT konferencijoje, surengtoje 2018 m. birželio mėn., ir skirtoje Veiksmų programos dėl neteisėtos prekybos šaulių ir lengvaisiais ginklais visų aspektų prevencijos, kovos su ja ir jos panaikinimo įgyvendinimo pažangai peržiūrėti, JT valstybės narės įsipareigojo visuose lygmenyse stiprinti partnerystes ir bendradarbiavimą siekiant užkirsti kelią neteisėtai prekybai ŠLG ir regioniniu ir subregioniniu mastu stiprinti ir skatinti bendradarbiavimą sienų apsaugos srityje;

(8) Vakarų Balkanų partnerių sutartų Veiksmų gairių tikslai dera su Sąjungos ir JT pastangomis kovoti su neteisėtu ŠLG bei jų šaudmenų kaupimu ir prekyba jais. Todėl Sąjunga turėtų remti Vakarų Balkanus įgyvendinant Veiksmų gaires.

(9) 2002 m. Belgrade įkurtas ir pagal bendrus JT vystymosi programos (UNDP) bei Regioninio bendradarbiavimo tarybos (RBT), kuri yra Pietryčių Europos stabilumo pakto įgaliojimų perėmėja, įgaliojimus veikiantis SEESAC padeda nacionaliniams ir regioniniams suinteresuotiesiems subjektams kontroliuoti ir mažinti ŠLG bei šaudmenų plitimą ir netinkamą naudojimą ir taip prisideda prie stabilumo, saugumo ir vystymosi Pietryčių ir Rytų Europoje didinimo. SEESAC itin daug dėmesio skiria regioninių projektų, kuriais sprendžiama tarpvalstybinių ginklų srautų problema, rengimui;

(10) Sąjunga anksčiau rėmė SEESAC priimdama Tarybos sprendimą 2002/842/BUSP ([1]), kuris buvo pratęstas ir iš dalies pakeistas Tarybos sprendimais 2003/807/BUSP ([2]) ir 2004/791/BUSP ([3]), taip pat Tarybos sprendimu 2010/179/BUSP ([4]), Tarybos sprendimu 2013/730/BUSP ([5]), kuris buvo pratęstas Tarybos sprendimu (BUSP) 2015/2051 ([6]), taip pat Tarybos sprendimu (BUSP) 2016/2356 ([7]).

Sutartis, sudaryta pagal Sprendimą (BUSP) 2016/2356, nustoja galioti 2019 m. gruodžio 29 d.;

(11) Sąjunga laikosi nuomonės, kad SEESAC turi būti prioritetiniu Veiksmų gairių įgyvendinimo partneriu Vakarų Balkanuose, kadangi yra įrodęs savo patirtį ir sukurtą tinklą, ir taip pat yra įrodęs savo darbo kokybę ir atliktą koordinuojamąjį vaidmenį rengiant Veiksmų gaires,

(12) Be to, Sąjungos veiksmais taip pat turėtų būti remiama kova su neteisėta prekyba ginklais Moldovos Respublikoje, Ukrainoje ir Baltarusijoje,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

1. Siekdama kovoti su neteisėta prekyba šaunamaisiais ginklais ir ŠLG Vakarų Balkanuose bei sumažinti neteisėtų ginklų patekimo iš Vakarų Balkanų regiono į Sąjungos riziką, Sąjunga remia Vakarų Balkanų partnerius įgyvendinant „Regionines veiksmų gaires dėl tvaraus ŠLG / šaunamųjų ginklų ir jų šaudmenų neteisėto laikymo, netinkamo naudojimo ir neteisėtos prekybos jais Vakarų Balkanuose problemos sprendimo iki 2024 m.“, remdama Vakarų Balkanų partnerių pastangas pasiekti veiksmų gairių tikslus, t. y. ([8]):

1) ne vėliau kaip 2023 m. užtikrinti, kad būtų priimti ginklų kontrolės srities teisės aktai, visiškai suderinti su ES reguliavimo sistema ir kitais susijusiais tarptautiniais įsipareigojimais, ir kad jie būtų standartizuoti visame regione;

2) ne vėliau kaip 2024 m. užtikrinti, kad ginklų kontrolės politika ir praktika Vakarų Balkanuose būtų pagrįstos įrodymais ir žvalgybos informacija;

3) ne vėliau kaip 2024 m. žymiai sumažinti neteisėtus šaunamųjų ginklų, šaudmenų ir sprogmenų srautus į Vakarų Balkanus, jų teritorijoje, ir už Vakarų Balkanų ribų;

4) ne vėliau kaip 2024 m. žymiai sumažinti šaunamųjų ginklų tiekimą, paklausą ir netinkamą naudojimą, tuo tikslu remiant sąmoningumą, švietimą, informavimą ir propagavimą;

([1]) 2002 m. spalio 21 d. Tarybos sprendimas 2002/842/BUSP dėl Bendrųjų veiksmų 2002/589/BUSP įgyvendinimo siekiant, kad Europos Sąjunga prisidėtų prie kovos su šaulių ir lengvųjų ginklų destabilizuojančiu kaupimu ir plitimu Pietryčių Europoje (OL L 289, 2002 10 26, p. 1).

([2]) 2003 m. lapkričio 17 d. Tarybos sprendimas 2003/807/BUSP, iš dalies keičiantis Sprendimą 2002/842/BUSP dėl Bendrųjų veiksmų 2002/589/BUSP įgyvendinimo siekiant, kad Europos Sąjunga prisidėtų prie kovos su mažų ginklų ir lengvosios ginkluotės destabilizuojančiu kaupimu ir plitimu pietryčių Europoje, ir pratęsiantis jo taikymą (OL L 302, 2003 11 20, p. 39).

([3]) 2004 m. lapkričio 22 d. Tarybos sprendimas 2004/791/BUSP, pratęsiantis ir iš dalies keičiantis Sprendimą 2002/842/BUSP dėl Bendrųjų veiksmų 2002/589/BUSP įgyvendinimo siekiant, kad Europos Sąjunga prisidėtų prie kovos su šaulių ir lengvųjų ginklų destabilizuojančiu kaupimu ir plitimu pietryčių Europoje (OL L 348, 2004 11 24, p. 46).

([4]) 2010 m. kovo 11 d. Tarybos sprendimas 2010/179/BUSP dėl paramos SEESAC ginklų kontrolės veiklai Vakarų Balkanuose pagal ES kovos su neteisėtu šaulių ir lengvųjų ginklų bei jų šaudmenų kaupimu ir prekyba jais strategiją (OL L 80, 2010 3 26, p. 48).

([5]) 2013 m. gruodžio 9 d. Tarybos sprendimas 2013/730/BUSP dėl paramos SEESAC nusiginklavimo ir ginklų kontrolės veiklai Pietryčių Europoje pagal ES kovos su neteisėtu šaulių ir lengvųjų ginklų (ŠLG) bei jų šaudmenų kaupimu ir prekyba jais strategiją (OL L 332, 2013 12 11, p. 19).

([6]) 2015 m. lapkričio 16 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2015/2051, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2013/730/BUSP dėl paramos SEESAC nusiginklavimo ir ginklų kontrolės veiklai Pietryčių Europoje pagal ES kovos su neteisėtu šaulių ir lengvųjų ginklų (ŠLG) bei jų šaudmenų kaupimu ir prekyba jais strategiją (OL L 300, 2015 11 17, p. 19).

([7]) 2016 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2016/2356 dėl paramos SEESAC nusiginklavimo ir ginklų kontrolės veiklai Pietryčių Europoje pagal ES kovos su neteisėtu šaulių ir lengvųjų ginklų (ŠLG) bei jų šaudmenų kaupimu ir prekyba jais strategiją (OL L 348, 2016 12 21, p. 60).

([8]) http://www.seesac.org/f/docs/News-SALW/Roadmap-for-sustainable-solution.pdf

5) ne vėliau kaip 2024 m. žymiai sumažinti numanomą neteisėtai laikomų šaunamųjų ginklų Vakarų Balkanuose skaičių;

6) sistemingai mažinti perteklių ir naikinti konfiskuotus šaulių ir lengvuosius ginklus ir šaudmenis;

7) žymiai sumažinti šaunamųjų ginklų, šaudmenų ir sprogmenų platinimo ir nukreipimo riziką.

2. Be 1 dalyje nurodytų tikslų, Sąjungos veiksmais remiama kova su neteisėta prekyba ginklais Moldovos Respublikoje, Ukrainoje ir Baltarusijoje.

3. Kad būtų pasiekti 1 ir 2 dalyse nurodyti tikslai, Sąjunga, vadovaudamasi šiuo sprendimu:

a) remia veiksmų gairių dėl tvaraus ŠLG / šaunamųjų ginklų ir jų šaudmenų neteisėto laikymo, netinkamo naudojimo ir neteisėtos prekybos jais Vakarų Balkanuose problemos sprendimo įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną;

b) remia Vakarų Balkanų institucijų vykdomą visišką ginklų kontrolės srities teisės aktų suderinimą su Sąjungos reguliavimo sistema ir kitais susijusiais tarptautiniais įsipareigojimais ir

c) teikia paramą kovai su neteisėta prekyba ginklais Vakarų Balkanuose, Moldovos Respublikoje, Ukrainoje ir Baltarusijoje atliekant pajėgumų vertinimus ir teikiant techninę paramą teisėsaugos ir pasienio policijos institucijoms.

4. Geografinė projekto aprėptis yra Vakarų Balkanai, o tiesioginiai projekto naudos gavėjai yra Albanija, Bosnija ir Hercegovina, Kosovas*, Juodkalnija, Serbija ir buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija. Projektu taip pat bus siekiama toliau remti Moldovos Respubliką, Ukrainą ir Baltarusiją, susiduriančias su panašiomis ŠLG kontrolės problemomis, perduodant nuo 2001 m. Vakarų Balkanuose įgytas žinias bei patirtį ir geriausios praktikos pavyzdžius.

5. Veiksmai pagal šį sprendimą bus grindžiami ankstesnių SEESAC remiančių Tarybos sprendimų rezultatais.

6. Išsamus projekto aprašymas pateikiamas šio sprendimo priede.

2 straipsnis

1. Už šio sprendimo įgyvendinimą yra atsakingas vyriausiasis įgaliotinis.

2. 1 straipsnyje nurodyto projekto techninį įgyvendinimą vykdo SEESAC, prireikus veiklą koordinuodamas su Europos kovos su nusikalstamumo grėsmėmis tarpdisciplininės platformos (EMPACT) vykdytoju.

3. SEESAC atlieka savo užduotis vyriausiojo įgaliotinio atsakomybe. Tuo tikslu vyriausiasis įgaliotinis ir UNDP, kuri veikia SEESAC vardu, sudaro reikiamus susitarimus.

3 straipsnis

1. 1 straipsnyje nurodytam Sąjungos finansuojamam projektui įgyvendinti skiriama orientacinė finansavimo suma yra 4 002 587,52 EUR.

2. Iš 1 dalyje nustatytos orientacinės sumos finansuojamos išlaidos tvarkomos laikantis Sąjungos biudžetui taikomų procedūrų ir taisyklių.

3. Komisija prižiūri, kad 2 dalyje nurodytos išlaidos būtų tinkamai tvarkomos. Tuo tikslu Komisija ir UNDP, kuri veikia SEESAC vardu, sudaro reikiamą susitarimą. Susitarime numatoma, kad SEESAC turi užtikrinti Sąjungos įnašo matomumą, proporcingą jo dydžiui.

4. Komisija stengiasi kuo greičiau po šio sprendimo įsigaliojimo sudaryti 3 dalyje nurodytą susitarimą. Ji informuoja Tarybą apie sunkumus, kurie kyla to proceso metu, ir praneša susitarimo sudarymo datą.

---

* Šis pavadinimas nekeičia pozicijų dėl statuso ir atitinka JT ST rezoliuciją 1244/1999 bei Tarptautinio Teisingumo Teismo nuomonę dėl Kosovo nepriklausomybės deklaracijos.

4 straipsnis

1. Vyriausiasis įgaliotinis informuoja Tarybą apie šio sprendimo įgyvendinimą kas ketvirtį teikdamas reguliarias ataskaitas, kurias parengia SEESAC. Tos ataskaitos yra Tarybos atliekamo įvertinimo pagrindas.

2. Komisija teikia ataskaitas, susijusias su 1 straipsnyje nurodyto projekto finansiniais aspektais.

5 straipsnis

1. Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

2. Šis sprendimas nustoja galioti praėjus 36 mėnesiams nuo 3 straipsnio 3 dalyje nurodyto susitarimo sudarymo dienos. Tačiau jis netenka galios praėjus šešiems mėnesiams nuo jo įsigaliojimo dienos, jei per tą laikotarpį susitarimas nesudaromas.

Priimta Briuselyje 2018 m. lapkričio 19 d.

Tarybos vardu

Pirmininkė

F. MOGHERINI

PRIEDAS

SĄJUNGOS INDĖLIS Į SEESAC PROJEKTĄ DĖL ŠLG KONTROLĖS VEIKLOS VAKARŲ BALKANUOSE ĮGYVENDINANT VEIKSMŲ GAIRES DĖL TVARAUS ŠLG / ŠAUNAMŲJŲ GINKLŲ IR JŲ ŠAUDMENŲ NETEISĖTO LAIKYMO, NETINKAMO NAUDOJIMO IR NETEISĖTOS PREKYBOS JAIS VAKARŲ BALKANUOSE PROBLEMOS SPRENDIMO

1. **Įvadas ir tikslai**

Pietryčių Europa išlieka regionu, kuris kelia susirūpinimą ir išlieka dideliu iššūkiu ES kovos su neteisėtu ŠLG bei jų šaudmenų kaupimu ir prekyba jais strategijai (toliau – ES ŠLG strategija). Nors pastaraisiais metais padaryta didelė pažanga, dėl šaulių ir lengvųjų ginklų (ŠLG) bei šaudmenų kaupimo, netinkamų saugojimo sąlygų, neteisėto laikymo ir politikos formavimo bei dėl trūkumų, susijusių su įgyvendinimo pajėgumais, ir visa tai dar apsunkinančių nestabilių politinių sistemų toliau ribojamas ŠLG kontrolės pastangų veiksmingumas. Todėl siekiant užtikrinti nuolatinę pažangą, išsaugoti pasiektus rezultatus bei paruošti dirvą ilgalaikiam tvariam sprendimui, kuris apimtų visapusišką suderinimą su Sąjungos teisės aktų ir reguliavimo sistema ir atitiktį tarptautiniams standartams, tolesnis Sąjungos paramos kovojant su grėsme, kuri kyla dėl ŠLG plitimo ir neteisėtos prekybos jais Pietryčių Europoje ir iš jos, teikimas yra itin svarbi Sąjungos pastangų siekiant ES ŠLG strategijos tikslų dalis.

Siekiant spręsti likusias ŠLG kontrolės problemas ir sustiprinti Vakarų Balkanų įsipareigojimą kovoti su neteisėta prekyba šaunamaisiais ginklais bei jų netinkamu naudojimu, 2018 m. gegužės 29 d. Tiranoje po konsultacijų su atitinkamomis institucijomis ir tarptautinėmis organizacijomis Vakarų Balkanų ŠLG komisijos parengė „Veiksmų gaires dėl tvaraus ŠLG / šaunamųjų ginklų ir jų šaudmenų neteisėto laikymo, netinkamo naudojimo ir neteisėtos prekybos jais Vakarų Balkanuose problemos sprendimo iki 2024 m.“ (toliau – Veiksmų gairės). Jos buvo patvirtintos per 2018 m. liepos 9 d. Londone vykusį Vakarų Balkanų aukščiausiojo lygio susitikimą. Veiksmų gairėse išdėstoma vizija, kad Vakarų Balkanai bus saugesnis regionas ir saugumo eksportuotojas, kuriame, siekiant nustatyti neteisėto laikymo, netinkamo naudojimo ir neteisėtos prekybos šaunamaisiais ginklais, šaudmenimis bei sprogmenimis atvejus, užkirsti jiems kelią, patraukti už juos baudžiamojon atsakomybėn ir tokią veiką kontroliuoti, būtų įdiegti visiškai su Sąjungos ir kitais tarptautiniais standartais suderinti visapusiškos ir tvarios priežiūros bei kontrolės mechanizmai. Veiksmų gairės buvo parengtos kaip kryptį nurodantis dokumentas; todėl jose numatyti suderinti veiklos rezultatų lygiai ir išdėstomi įsipareigojimai, kurių iš naudos gavėjų reikalaujama strateginiu, politiniu ir operatyviniu lygmenimis, remiantis Vakarų Balkanų šalių valdžios institucijų politiniu įsipareigojimu, susijusiu su JT ir Sąjungos ginklų kontrolės įsipareigojimais ir strateginiais dokumentais.

Pietryčių ir Rytų Europos šaulių ir lengvųjų ginklų kontrolės tarpininkavimo mechanizmas (SEESAC) kaip vykdomoji Kovos su šaulių ir lengvųjų ginklų platinimu regioninio įgyvendinimo plano institucija rėmė veiksmų gairių rengimą, ir koordinuos bei rems jų įgyvendinimą. Taigi šiuo veiksmu bus didinama ŠLG kontrolei Tarybos sprendimais 2010/179/BUSP, 2013/730/BUSP ir (BUSP) 2016/2356 teikiama pagalba. Taip bus toliau vykdomi procesai ir taikomos priemonės, kurie būtini siekiant tvarios ŠLG kontrolės Vakarų Balkanuose.

Šiuo veiksmu a) bus padedama koordinuoti veiksmų gairių įgyvendinimą, b) bus teikiama parama ŠLG / šaunamųjų ginklų srities teisės aktų ir reguliavimo sistemų derinimui su Sąjungos sistema ir c) bus sudarytos galimybės aiškiai suprasti dabartines spragas ir poreikius, siekiant toliau didinti tarpvalstybinius pajėgumus neteisėtos prekybos šaunamaisiais ginklais atvejams nustatyti, remiantis šaunamųjų ginklų ryšių punktų (ŠGRP) Pietryčių Europoje sukūrimu. Be to, tuo bus užtikrinta geresnė esamos padėties apžvalga ir nustatyta, kuriose srityse reikia stiprinti pajėgumus, kad būtų užkirstas kelias ŠLG / šaunamųjų ginklų neteisėtam platinimui bei neteisėtai prekybai Ukrainoje ir Baltarusijoje, remiantis parama, suteikta pagal Sprendimą (BUSP) 2016/2356 dėl paramos neteisėto ŠLG kaupimo ir neteisėtos prekybos jais grėsmės mažinimui Pietryčių Europoje (SEESAC IV). Šio veiksmo įgyvendinimas iš esmės papildys pagal Sprendimą (BUSP) 2016/2356 vykdomą veiklą, sudarant sąlygas padidinti kovos su neteisėta prekyba šaunamaisiais ginklais poveikio mastą. Taip bus užtikrintas veiklos su kitais kovos su neteisėta prekyba šaunamaisiais ginklais veiksmais ir iniciatyvomis regione koordinavimas, siekiant išnaudoti sąveiką, stiprinti sąveikumą ir išvengti pastangų dubliavimo ([1]).

Bendras projekto tikslas – prisidėti prie Europos ir pasaulio taikos bei saugumo užtikrinimo kovojant su grėsme, kylančia dėl ŠLG bei jų šaudmenų kaupimo ir neteisėtos prekybos jais Pietryčių Europoje ir iš jos.

([1]) ES ir Pietryčių Europos regiono veiksmų planas dėl neteisėtos prekybos šaunamaisiais ginklais (2015–2019 m.). Tarybos išvados dėl kovos su organizuotu ir sunkių formų tarptautiniu nusikalstamumu ES politikos ciklo įgyvendinimo 2018–2021 m. laikotarpiu (Europos kovos su nusikalstamumo grėsmėmis daugiadalykė platforma, „EMPACT šaunamieji ginklai“).

Kartu bus stiprinamas regiono stabilumas remiantis Regioninio bendradarbiavimo taryba (RBT) ir partneryste su kitais atitinkamais tarptautiniais partneriais ir iniciatyvomis.

Projektu bus tiesiogiai prisidėta prie ES saugumo strategijos, ES ŠLG strategijos, ES šaunamųjų ginklų strategijos, 2015–2019 m. ES ir Pietryčių Europos regiono veiksmų plano dėl neteisėtos prekybos šaunamaisiais ginklais (toliau – 2015–2019 m. veiksmų planas), ES kovos su organizuotu ir sunkių formų tarptautiniu nusikalstamumu, įskaitant Europos kovos su nusikalstamumo grėsmėmis tarpdisciplininę platformą (EMPACT), Sutarties dėl prekybos ginklais, JT veiksmų programos dėl neteisėtos prekybos ŠLG prevencijos, kovos su ja ir jos panaikinimo visais aspektais, Tarptautinio sekimo dokumento, JT šaunamųjų ginklų protokolo ir JT Saugumo Tarybos rezoliucijos 1325 (2000) įgyvendinimo ir svarbiausia juo bus suaktyvintas regioninis bendradarbiavimas kovojant su grėsme, kuri kyla dėl ŠLG bei jų šaudmenų plitimo. Projekto rezultatais taip pat bus tiesiogiai prisidėta prie darnaus vystymosi tikslo Nr. 16 dėl taikių bei teisingų visuomenių, visų pirma tikslo Nr. 16.1 (žymiai sumažinti visų formų smurtą ir mirtingumą visur) ir tikslo Nr. 16.4 (žymiai sumažinti neteisėtų ginklų srautus), įgyvendinimo. Be to, projektas papildys Komisijos kovos su neteisėta prekyba šaunamaisiais ginklais ir sprogmenimis Sąjungoje veiksmų plano įgyvendinimą.

Konkrečiai projektas:

— koordinuos ir stebės Veiksmų gaires dėl tvaraus ŠLG / šaunamųjų ginklų ir jų šaudmenų neteisėto laikymo, netinkamo naudojimo ir neteisėtos prekybos jais Vakarų Balkanuose problemos sprendimo,

— rems Vakarų Balkanų Europos valdžios institucijų vykdomą visišką ginklų kontrolės srities teisės aktų suderinimą su Sąjungos reguliavimo sistema ir kitais susijusiais tarptautiniais įsipareigojimais ir

— teiks paramą kovai su neteisėta prekyba ginklais Vakarų Balkanuose, Moldovos Respublikoje, Ukrainoje ir Baltarusijoje atliekant pajėgumų vertinimus ir teikiant techninę paramą teisėsaugos ir pasienio policijos institucijoms.

Šiuo tolesniu projektu, kuris vykdomas remiantis sėkmingo Sprendimo 2013/730/BUSP ir Sprendimo (BUSP) 2016/2356 įgyvendinimo rezultatais ir atsižvelgiant į ES ŠLG strategiją, siekiama labiau sustiprinti partnerių kontrolės sistemas ir toliau skatinti daugiašalių santykių palaikymą sustiprinant tikrai pasiteisinusius regioninius kovos su ŠLG bei jų šaudmenų tiekimu ir destabilizuojančiu plitimu mechanizmus. Be to, siekiant užtikrinti, kad Pietryčių Europos valdžios institucijų plėtojamais pajėgumais būtų dalijamasi ir kitose susirūpinimą keliančiose geografinėse srityse, projektu bus siekiama užtikrinti visapusiškesnę regioninę dimensiją dedant pastangas tikslinio žinių perdavimo srityje.

2. **Įgyvendinimo agentūros atranka ir veiksmų koordinavimas su kitomis atitinkamomis finansavimo iniciatyvomis**

SEESAC yra Jungtinių Tautų vystymosi programos (toliau – UNDP) ir Regioninio bendradarbiavimo tarybos (RBT) bendra iniciatyva, kuri yra su ŠLG susijusios veiklos Pietryčių Europoje ryšių punktas. Atlikdamas kovos su ŠLG platinimu regioninio įgyvendinimo plano vykdomosios institucijos funkciją SEESAC nuo 2002 m. bendradarbiauja su Pietryčių Europos nacionaliniais ir tarptautiniais suinteresuotaisiais subjektais, kad įgyvendintų holistinį požiūrį į ŠLG kontrolę, ir vykdo įvairią veiklą, įskaitant: strateginio ir operatyvinio regioninio bendradarbiavimo palengvinimą, paramą politikos krypčių plėtojimui ir institucijų pajėgumų stiprinimui, informuotumo didinimo ir ŠLG surinkimo kampanijas, atsargų valdymą, pertekliaus mažinimą ir ženklinimo bei sekimo pajėgumų didinimą, taip pat griežtesnę ginklų eksporto kontrolę. Tokiu būdu, įgyvendindamas daug suinteresuotųjų subjektų apimančias regionines intervencijas bendrame regiono partnerių politiniame ir ekonominiame kontekste, užtikrindamas nacionalinę bei regioninę atsakomybę ir savo veiksmų ilgalaikį tvarumą ir tapdamas svarbiausia regionine institucija ŠLG kontrolės srityje, SEESAC įgijo išskirtinę kompetenciją ir patirtį.

SEESAC toliau palaiko aktyvius dvišalius ir daugiašalius ryšius su visais susijusiais subjektais ir organizacijomis. Šiuo klausimu SEESAC toliau atlieka regioninės ŠLG iniciatyvinės grupės (toliau – RSG) sekretoriato funkcijas. Be to, SEESAC yra Regioninio požiūrio į atsargų mažinimo iniciatyvos (RASR) sekretoriatas. SEESAC taip pat dalyvauja neformaliame ŠLG kontrolės veiklos koordinavimo mechanizme – ŠLG kovos su minomis koordinavimo susitikimuose, kuriuose dalyvauja, NATO, Sąjunga ir Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacija (ESBO) ir SEESAC. SEESAC reguliariai prisideda prie visų atitinkamų regioninių forumų veiklos. SEESAC toliau palaiko platų formalių ir neformalių partneryščių su tokiomis organizacijomis kaip Regioninio ginklų kontrolės patikros ir

įgyvendinimo pagalbos centras (RACVIAC), Bendradarbiavimo saugumo srityje centras bei ESBO Bendradarbiavimo saugumo srityje forumas (BSF) tinklą. Pasitelkiant, *inter alia*, JT su šaulių ginklais susijusių veiksmų koordinavimo (CASA) projektą vyksta reguliarūs veiksmų koordinavimo susitikimai ir keičiamasi informacija bei duomenimis su kitomis JT agentūromis, pavyzdžiui, su JT narkotikų kontrolės ir nusikalstamumo prevencijos biuru bei JT nusiginklavimo reikalų biuru. Taigi SEESAC atlieka įvairių su saugumo sektoriaus reforma susijusių klausimų sprendimo regioninio centro ir ryšių punkto, itin daug dėmesio skiriančio ŠLG kontrolei ir atsargų valdymui, funkcijas. SEESAC palaiko glaudžius santykius su atitinkamomis ES institucijomis, visų pirma Komisijos Migracijos ir vidaus reikalų GD ir Europolu, taip pat Sąjungos vadovaujamomis iniciatyvomis, pavyzdžiui, EMPACT šaunamųjų ginklų, ir Europos šaunamųjų ginklų ekspertų (EŠGE) grupe ir teikia joms paramą siekiant veiksmingiau informuoti Pietryčių Europos partnerius.

Įsikūręs Belgrade, SEESAC šiuo metu veikia visoje Pietryčių Europoje – Albanijoje, Bosnijoje ir Hercegovinoje, Kosove, Juodkalnijoje, Serbijoje, buvusiojoje Jugoslavijos Respublikoje Makedonijoje ir Moldovos Respublikoje, taip pat teikia riboto dydžio paramą Ukrainai ir Baltarusijai. Anksčiau SEESAC taip pat veikė Bulgarijoje, Kroatijoje ir Rumunijoje. Regioninę atsakomybę užtikrina RBT bei RSG, kuriose visų Pietryčių Europos partnerių atstovai teikia strategines konsultacijas, iniciatyvas ir prašymus, susijusius su SEESAC veikla.

SEESAC pirmasis pradėjo laikytis požiūrio, grindžiamo bendrų problemų sprendimu pasitelkiant regionines iniciatyvas, kuris davė įspūdingų rezultatų Pietryčių Europoje ne tik dėl itin svarbaus keitimosi informacija ir bendrai spendžiant problemas įžiebtos sveikos regioninės konkurencijos skatinimo, bet ir dėl to, kad, pasitelkiant holistinį įgyvendinimo būdą, juo padedama pasiekti nuoseklių ir lengvai pamatuojamų rezultatų nacionaliniu ir regiono lygmeniu. Organizuojant RSG metinius susitikimus ir SEESAC dalyvaujant visuose atitinkamuose procesuose ir iniciatyvose užtikrinama, kad būtų laiku ir atvirai keičiamasi informacija, išsamiai informuojama apie padėtį ir numatomos perspektyvos siekiant garantuoti, kad to įgyvendinimo metu nebūtų dubliuojama veikla ir jis atitiktų dabartinius Vyriausybių ir regionų poreikius, taip pat atsirandančias tendencijas.

SEESAC visą savo veiklą grindžia atitinkamų subjektų nurodytais poreikiais ir surinktais baziniais duomenimis, o prieš imdamasis veiksmų užsitikrina nacionalinių suinteresuotųjų subjektų pritarimą bei politinę paramą. Be to, telkiamos visos pastangos, remiant Sąjungos vadovaujamus procesus ir siekiant Sąjungos standartų ir kriterijų. SEESAC yra pasiekęs labai gerų ankstesnių Sąjungos finansuotų projektų numatytos veiklos įgyvendinimo rezultatų; tvarūs projektų rezultatai pasiekti užtikrinant bei skatinant partnerių atsakomybę dėl jo projektų ir veiklos bei propaguojant veiksmų koordinavimą regioniniu lygmeniu, dalijimąsi patirtimi ir geriausia praktika, taip pat mokslinius tyrimus regioniniu lygmeniu. ŠLG srities ekspertinės žinios ir gilus regiono reikalų išmanymas bei atitinkamų suinteresuotųjų subjektų pažinimas įtvirtina SEESAC kaip tinkamiausią šių konkrečių veiksmų įgyvendinimo partnerį.

Projektu taip pat papildomos šiuo metu nacionalinės ir regioninės dedamos pastangos siekiant užtikrinti kuo didesnę sinergiją. SEESAC dirbs derindamas veiksmus su šiomis tarptautinės pagalbos pastangomis:

— Bosnijoje ir Hercegovinoje:

  — Sąjungos projekto pagalba atsargų valdymo, techninės paramos ir šaudmenų pertekliaus mažinimo srityse (EU STAR), finansuojama Sąjungos priemonės, kuria prisidedama prie stabilumo ir taikos, trumpalaikio komponento lėšomis ir įgyvendinama UNDP biuro Sarajeve. Projektas EU STAR grindžiamas 2013 m. balandžio mėn.–2016 m. lapkričio mėn. Sąjungos finansuoto, o UNDP įgyvendinto projekto EXPLODE pasiektais rezultatais ir įgyta patirtimi, siekiant toliau padėti kurti tvarią atsargų valdymo sistemą Bosnijoje ir Hercegovinoje,

  — projektas buvo finansuotas Vokietijos federalinė užsienio reikalų ministerijos ir skirtas kovai su neteisėta prekyba ginklais (CIAT), kuriuo Bosnijos ir Hercegovinos pasienio policijai ir Saugumo ministerijai padėta didinti pajėgumus nustatyti neteisėtos prekybos šaunamaisiais ginklais, šaudmenimis ir sprogmenimis iš Bosnijos ir Hercegovinos ir per jos teritoriją atvejus, užkirsti jiems kelią ir kovoti su jais,

  — Bosnijos ir Hercegovinos Gynybos ministerijos ir tarptautinių subjektų, koordinuojant EUFOR ALTHEA, nustatytą koordinavimo mechanizmą, siekiant užtikrinti nuolatinį šio veiksmo ir tarptautinės bendruomenės dedamų pastangų išspręsti Bosnijos ir Hercegovinos Gynybos ministerijos turimų įprastinių šaudmenų atsargų pertekliaus klausimą tarpusavio papildomumą, atsižvelgiant į galimus ateities planus surengti neteisėtų įprastinių ginklų surinkimo Bosnijoje ir Hercegovinoje kampaniją.

Iki šiol buvo padaryta didelė pažanga glaudžiai bendradarbiaujant ir derinant veiklą su tais trimis projektais, o tai davė dar geresnių rezultatų;

— projektu įprastinių šaudmenų atsargų valdymas (CASM) Serbijoje, finansuojamu Jungtinių Valstijų valstybės departamento, UNDP ir ESBO ir skirtu didinti iš anksto nustatytų įprastinių šaudmenų saugyklų saugą bei saugumą ir šalinti šaudmenų perteklių, apie kurį pranešta;

— projektu Juodkalnijos nusiginklavimas (MONDEM) Juodkalnijoje, kuris vykdomas pagal UNDP (partnerystė su ESBO) ir skirtas tam, kad būtų mažinamas ginklų platinimo pavojus plėtojant saugaus ir patikimo įprastinių šaudmenų saugojimo infrastruktūrą ir valdymo sistemas, mažinamas sprogimų pavojus bendruomenėms imantis aplinkai nekenksmingų demilitarizavimo veiksmų, naikinamos toksinės pavojingos atliekos (skystas raketų kuras) ir remiama gynybos srities reforma sunaikinant Juodkalnijos gynybos ministerijos nurodytą ribotą sunkiųjų ginklų sistemų kiekį;

— ginklų ir šaudmenų platinimo rizikos mažinimo projektu, kuriuo siekiama padidinti esamų šaulių ginklų ir šaudmenų atsargų saugumą buvusiojoje Jugoslavijos Respublikoje Makedonijoje; projektą valdo Vidaus reikalų ministerija ir įgyvendina ESBO misija Skopjėje;

— šaunamųjų ginklų ir sprogmenų rizikos švelninimo projektu Kosove (FERM) (buvęs projektas KOSSAC), iš pradžių skirtu ginkluotam smurtui Kosove mažinti ir bendruomenės saugumui didinti; juo siekiama remti Kosovo suinteresuotuosius subjektus vykdant ŠLG plačiai paplitusio neteisėto laikymo ir platinimo kontrolę ir pasitelkiant rizika grindžiamą valdymą bei laikantis įrodymais pagrįsto požiūrio siekiant sumažinti šių ginklų ir sprogstamųjų medžiagų keliamą pavojų;

— Regionine saugumo sektoriaus reformos platforma (RSSRP) regioniniu lygmeniu; tai tikrai pasiteisinęs išteklius, kuriuo užtikrinamas greitas, veiksmingas ir paklausa grindžiamas reagavimas į teisinės valstybės poreikius techniniu lygmeniu visame pasaulyje. Turėdama greito dislokavimo mechanizmą, grindžiamą SEESAC unikaliu įgijusių patirties saugumo sektoriaus reformos srityje saugumo ekspertų tinklu, RSSRP teikia konkrečiai pritaikytą paramą, ypač daug dėmesį skiriant ŠLG kontrolei bei lyčių aspekto integravimui į saugumo politiką.

SEESAC palaiko reguliarius ryšius su ESBO, NATO. Europolu, EMPACT ir Interpolu, taip pat kitais atitinkamais subjektais siekiant užtikrinti veiksmų papildomumą, veiksmų terminus ir išteklių naudojimo ekonominį efektyvumą.

3. **Projekto aprašymas**

Naujas SEESAC projekto etapas bus grindžiamas Tarybos sprendimo 2013/730/BUSP įgyvendinimo pasiekimais ir juo bus papildomas Sprendimu (BUSP) 2016/2356 įgyvendinimas.

Daugiausia dėmesio bus skiriama trims pagrindinėms sritims, išlaikant holistinį požiūrį kovojant su ŠLG regione keliamomis grėsmėmis. Tos trys sritys yra susijusios su strateginiu / politiniu lygmeniu, taip pat operatyviniais aspektais, taip tiesiogiai padedant visais lygmenimis vykdyti ŠLG kontrolę, daugiausia dėmesio skiriant regioninio požiūrio veiksmų glaudžiam koordinavimui siekiant įgyvendinti veiksmų gaires, pajėgumų ginklų kontrolės srities teisės aktų derinimo srityje stiprinimui, ir prisidedant prie geresnio gebėjimų kovoti su neteisėta prekyba Ukrainoje ir Baltarusijoje supratimo.

Visų pirma projekto rezultatai bus tokie:

— koordinuotai įgyvendinamos Veiksmų gairės dėl tvaraus ŠLG / šaunamųjų ginklų ir jų šaudmenų neteisėto laikymo, netinkamo naudojimo ir neteisėtos prekybos jais Vakarų Balkanuose problemos sprendimo,

— teikiama parama Vakarų Balkanų institucijų vykdomam visiškam ginklų kontrolės srities teisės aktų suderinimui su Sąjungos reguliavimo sistema ir kitais susijusiais tarptautiniais įsipareigojimais ir standartais visame regione,

— kovojama su neteisėta prekyba ginklais Vakarų Balkanuose, Moldovos Respublikoje, Ukrainoje ir Baltarusijoje atliekant pajėgumų vertinimus ir teikiant techninę paramą teisėsaugos ir pasienio policijos institucijoms.

Projekto strategija yra grindžiama išskirtiniu SEESAC požiūriu į pasitikėjimo ir bendradarbiavimo regione, kuris yra būtinas norint pasiekti konkrečių ir išmatuojamų esminių pokyčių, skatinimą. Visų pirma regionų lygmeniu

paaiškėjo, kad įvairūs bendradarbiavimo procesai, prie kurių prisidėjo SEESAC ir kuriuose dalyvavo tiek politikos formuotojai, tiek veiklos lygmens specialistai, yra itin svarbus elementas užtikrinant palankias ir konkurencingas sąlygas žinių perdavimui, keitimuisi ekspertinėmis žiniomis ir dalijimuisi informacija. Tai buvo naudinga ne tik pajėgumų regione stiprinimui, bet dar svarbiau – institucijų bei atskirų ekspertų tarpusavio pasitikėjimo didinimui ir tiesioginių bendradarbiavimo ryšių kūrimui, o tai, be kita ko, sudarė galimybę parengti veiksmų gaires. Savo ruožtu profesinio pasitikėjimo atmosfera sudaro galimybę siekti pažangos nacionaliniu lygmeniu sprendžiant šių veiksmų gairių klausimus. Be to, regioninio bendradarbiavimo požiūris padėjo pasiekti, kad regiono pastangos kontroliuoti prekybą ginklais būtų skaidresnės ir efektyvesnės – Pietryčių Europos partneriai pasaulio mastu yra tarp valstybių, kurios skaidriausiai teikia ataskaitas apie ginklų perdavimą. Todėl projektu bus toliau skatinamas regioninis bendradarbiavimas, kaip itin svarbus elementas, užtikrinantis palankias sąlygas išmatuojamiems rezultatams pasiekti.

Geografinė projekto aprėptis yra Vakarų Balkanai, o tiesioginiai projekto naudos gavėjai yra Albanija, Bosnija ir Hercegovina, Kosovas, Juodkalnija, Serbija ir buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija. Projektu taip pat bus siekiama skatinti teikti paramą Rytų Europos šalims, susiduriančioms su panašiomis ŠLG kontrolės problemomis, pavyzdžiui, Moldovos Respublikai, Ukrainai ir Baltarusijai, perduodant nuo 2001 m. Vakarų Balkanuose įgytas žinias bei patirtį ir geriausios praktikos pavyzdžius.

3.1. Veiksmų gairių dėl tvaraus ŠLG / šaunamųjų ginklų ir jų šaudmenų neteisėto laikymo, netinkamo naudojimo ir neteisėtos prekybos jais Vakarų Balkanuose problemos sprendimo įgyvendinimo koordinavimas

Tikslas

Užtikrinti, kad šeši naudos gavėjai veiksmingai koordinuotų veiksmų gairių ir prie jų pridedamų šešių veiksmų planų, kuriuose numatyti konkretūs tikslai ir kurie įvertinti pagal pagrindinius veiklos rezultatų rodiklius, įgyvendinimą. Pažanga bus vertinama taikant rezultatų, pasiektų įgyvendinant veiksmų gaires ir partnerių įgyvendinimo veiksmų planus, stebėsenos, vertinimo ir ataskaitų teikimo mechanizmą.

Aprašymas

2018 m. liepos 9 d. Londone įvykusiame Vakarų Balkanų aukščiausiojo lygio susitikime Vakarų Balkanų partneriai dar kartą patvirtino bendrą ryžtą ir tvirtesnį įsipareigojimą nutraukti šaunamųjų ginklų neteisėtą laikymą, netinkamą naudojimą ir neteisėtą prekybą jais patvirtindami Veiksmų gaires. Vykdant išsamių konsultacijų procesą ir remiant SEESAC parengtos regioninės Veiksmų gairės papildo dabartinę Europos Sąjungos veiklą kovojant su šia grėsme, konkrečiai 2015–2019 m veiksmų planą, bendrą Komisijos ir vyriausiojo įgaliotinio komunikatą dėl ES kovos su neteisėtais šaunamaisiais ginklais, ŠLG ir jų šaudmenimis strategijos elementų ir Europolo EMPACT darbo regione. Šiomis veiksmų gairėmis patvirtinama, kad visi regiono suinteresuotieji subjektai pasiekė bendrą susitarimą dėl dabartinių problemų, bendrų siektinų tikslų ir veiksmų, kurių reikia imtis, vykdymo terminų. Jos yra bendra platforma siekiant bendrai sutartų pagrindinių veiklos rezultatų rodiklių strateginiu, politikos ir veiklos lygmenimis. Pačiu darbu pagal šį komponentą bus sudaryta galimybė veiksmingai koordinuoti veiksmų gairių įgyvendinimą regioniniu lygmeniu, teikti konkrečiai pritaikytą paramą ŠLG komisijoms ir atitinkamoms institucijoms įgyvendinant jų veiksmų gairių veiksmų planus, periodiškai stebėti ir vertinti pažangą pagal bendrai sutartus pagrindinius veiklos rezultatų rodiklius, taip pat geriau suprasti naudos gavėjų pajėgumus įgyvendinti veiksmus pagal funkcines veiksmų gairių sritis.

Konkrečiai projekte numatyta Veiksmų gairių įgyvendinimą koordinuoti:

— formaliuose regioninių Veiksmų gairių veiksmų koordinavimo susitikimuose, daugiausia dėmesio skiriant pažangos įvertinimui ir keitimuisi informacija,

— teikiant ekspertų ir techninę paramą vietiniams Veiksmų gairių veiksmų koordinavimo susitikimams, vykdantiems partnerių veiksmų planų įgyvendinimo stebėseną,

— dukart per metus rengiant stebėsenos ir vertinimo ataskaitas, kuriose būtų apžvelgiama pažanga, iššūkiai ir poreikiai įgyvendinant veiksmų gaires remiantis bendrai sutartais pagrindiniais veiklos rezultatų rodikliais,

— atliekant Veiksmų gairių veiksmų planų įgyvendinimo laikotarpio vidurio vertinimą, įskaitant šešių naudos gavėjų pajėgumų ŠLG kontrolės srityje vertinimą,

— vykdant informavimo apie Veiksmų gaires ir jų matomumo užtikrinimo veiklą (įskaitant interneto platformos sukūrimą, suinteresuotųjų subjektų dalyvavimą ir informuotumo didinimą).

Projekto rezultatai / įgyvendinimo rodikliai:

— surengta iki šešių regioninių veiksmų gairių veiksmų koordinavimo susitikimų,

— sudarytos galimybės įvertinti pažangą, keitimąsi informacija, žinių perdavimą ir standartizavimą,

— surengti vietos veiksmų koordinavimo susitikimai (iš viso iki 36 susitikimų),

— parengtos dukart per metus rengiamos stebėsenos ir vertinimo ataskaitos (iki šešių ataskaitų),

— parengtas šešių veiksmų gairių naudos gavėjų laikotarpio vidurio vertinimas, įskaitant pajėgumų vertinimą,

— sukurta interneto platforma siekiant užtikrinti tinkamą informavimą apie veiksmų gaires ir jų matomumą.

3.2. Parama Vakarų Balkanų institucijų vykdomam visiškam ginklų kontrolės srities teisės aktų suderinimui su Sąjungos reguliavimo sistema ir kitais susijusiais tarptautiniais įsipareigojimais ir standartais visame regione

Tikslas

Pagal šį komponentą bus užtikrinta visapusiška techninė parama tvirtos ŠLG kontrolės teisinės sistemos, kuri būtų visiškai suderinta su Sąjungos reguliavimo sistema ir kitais tarptautiniais susitarimais ir standartais ir atitiktų ją, rengimui bei įgyvendinimui.

Aprašymas

Veiksmų gairių 1 tikslu siekiama užtikrinti, kad Vakarų Balkanuose ginklų kontrolės srities teisės aktai būtų priimti ir visiškai suderinti su Sąjungos reguliavimo sistema bei kitais susijusiais tarptautiniais įsipareigojimais ne vėliau kaip iki 2023 m. Yra akivaizdus ir neatidėliotinas poreikis, kad tokia ŠLG / šaunamųjų ginklų kontrolės srities teisės aktų ir reguliavimo sistema Vakarų Balkanuose būtų veiksmingai reguliuojama ginklų kontrolė ir būtų sudaromos palankesnės sąlygos reaguoti į atitinkamas grėsmes. Tai atitinkamai sudarys galimybę suderinti ginklų kontrolės srities teisės aktus ir procedūras tarp Vakarų Balkanų partnerių ir standartizuoti ŠLG / šaunamųjų ginklų kontrolės procedūras bei praktiką. Toks standartizavimas leistų pašalinti kliūtis trukdančias teisėsaugos ir teisminėms institucijoms tiesiogiai bendradarbiauti, keistis informacija ir vykdyti bendrus ar lygiagrečius tyrimus. Be to, taip būtų galima geriau ir efektyviau reaguoti į grėsmes, susijusias su šaunamaisiais ginklais, nacionaliniu, regioniniu ir Europos lygmenimis. Be to, kadangi Pietryčių Europoje ŠLG kontrolę reglamentuojančiuose teisės aktuose ir politikos sistemose lyčių aspektas dažnai nei pripažįstamas, nei į jį tinkamai atsižvelgiama – ir dėl to pastangos ginklų kontrolės srityje užtikrinant saugumą visiems piliečiams, ar tai būtų moterys, vyrai, mergaitės ar berniukai, yra mažiau veiksmingos – projektas padės integruoti lyčių aspektą į ginklų kontrolės srities teisės aktus.

Pasinaudojant ekspertų parama, teikiama regiono institucijoms įgyvendinant Sprendimą 2013/730/BUSP, pagal šį komponentą bus remiamos regiono institucijos siekiant: padėti geriau suprasti dabartinius šešių naudos gavėjų teisinės sistemos bazinius elementus ir trūkumus, užtikrinti techninę paramą visiškam suderinimui su Sąjungos reguliavimo sistema ir kitais tarptautiniais susitarimais/standartais, rengti konkrečiai pritaikytus nacionalinius ir regioninius teminius seminarus, atnaujinti regioninį ginklų srities teisės aktų sąvadą, patikrinti projekto naudos gavėjų teisinę sistemą lyčių aspektu, kad būtų užtikrinta, jog ginklų kontrolę reglamentuojančioje politikoje būtų atspindėtos ŠLG ir lyčių aspekto sąsajos ir tęsiama Konsultuojamojo ugdymo lyčių aspektu programa. Įgyvendinant šį veiksmą taip pat bus remiamas ŠLG komisijų pajėgumų stiprinimas informavimo ir propagavimo veiklos srityje rengiant mokymus apie žiniasklaidos strategijos plėtojimą.

Ši parama bus teikiama:

— rengiant ŠLG kontrolės srities partnerių teisinių sistemų ir jų suderinimo su Sąjungos ir tarptautiniais teisės aktais lygio, taip pat regione taikomų procedūrų standartizavimo lygio, vertinimą ir trūkumų analizę,

— remiant teisės aktų standartizavimą ir suderinimą: nuolat ir paprašius teikiant konsultavimo paramą ir organizuojant teminius seminarus ginklų srities įstatymų, kitų teisės aktų ir baudžiamųjų kodeksų klausimais tiek regioniniu, tiek nacionaliniu lygmenimis,

— atnaujinant regioninį ginklų srities teisės aktų sąvadą kaip patogų naudoti informacinį dokumentą, kuriuo būtų remiamasi rengiant ŠLG / šaunamųjų ginklų kontrolės srities teisės aktus regione,

— patikrinant teisinę sistemą lyčių aspektu ir tęsiant Konsultuojamojo ugdymo lyčių aspektu programą,

— rengiant mokymus apie žiniasklaidos strategijos plėtojimą.

Projekto rezultatai / įgyvendinimo rodikliai:

— įvertintos kiekvieno naudos gavėjo teisinės sistemos ataskaitos ir atliktos jų trūkumų analizės (šešios),

— surengta iki trijų regioninių ir šešių teminių seminarų naudos gavėjams,

— paprašius suteiktos ekspertinės žinios apie teisės aktų ir politikos atnaujinimą,

— atnaujintas į visas atitinkamas regiono kalbas išverstas ginklų srities teisės aktų sąvadas,

— parengtos teisės aktų ginklų srityje patikrinimo lyčių aspektu ataskaitos (šešios ataskaitos),

— vykdoma Konsultuojamojo ugdymo lyčių aspektu programa dalyvaujant dviem ŠLG komisijų vadovams,

— plėtojama žiniasklaidos strategija ir rengiami mokymai.

3.3. Kova su neteisėta prekyba ginklais Vakarų Balkanuose, Moldovos Respublikoje, Ukrainoje ir Baltarusijoje atliekant pajėgumų vertinimus ir teikiant techninę paramą teisėsaugos ir pasienio policijos institucijoms

Tikslas

Sumažinti neteisėtos prekybos šaunamaisiais ginklais grėsmę stiprinant teisėsaugos ir pasienio policijos pajėgumus, susijusius su tolesniu informacijos rinkimu, analize ir dalijimusi ja.

Aprašymas

Pagal šį komponentą bus vertinami regiono institucijų pajėgumai vykdyti tiek prevencinę, tiek sustabdymo veiklą, reikalingą sėkmingai nustatyti neteisėtos prekybos šaunamaisiais ginklais, šaudmenimis ir sprogmenimis, vykdomos iš jų jurisdikcijai priklausančios teritorijos ar per ją, veiklą, užkirsti jai kelią ir su ja kovoti. Teikiant šią paramą daugiausia dėmesio bus skirta išsamiam pasienio institucijų ir kriminalinės policijos poreikių vertinimui ir žmogiškiesiems ištekliams ir įrangai, kurie būtini tinkamam veikimui ir veiklos rezultatams pasiekti. Bus įgyvendinamas bandomasis projektas siekiant įkurti Pietryčių Europos balistinės informacijos tinklą – ekonomiškai efektyvią operatyvią keitimosi balistine informacija struktūrą, tiesiogiai susietą su Europolu, bei bus automatizuotai renkama praktiškai panaudojama balistinė informacija apie esamą tarpvalstybinį su šaunamaisiais ginklais susijusį nusikalstamumą ir ja keičiamasi, užkertamas kelias naujiems nusikaltimams ir gerinama strateginė informacija apie su ginklais susijusių nusikaltimų pobūdį ir tendencijas.

Siūloma veikla bus papildyti dabar vykdomi Sąjungos remiami veiksmai Pietryčių Europoje, visų pirma ES politikos ciklas kovos su sunkiais ir tarptautiniais nusikaltimais srityje ir konkrečiai „EMPACT šaunamieji ginklai“ veiksmų planus, taip pat ir Europolo, FRONTEX ir Interpolo veikla, ir su jais glaudžiai koordinuojama. Galiausiai veikla pagal šį komponentą bus prisidedama prie 2015–2019 m. veiksmų plano įgyvendinimo.

Be to, remiantis sėkmingu požiūriu įtraukti Moldovos Respublikos, Ukrainos ir Baltarusijos institucijas į Pietryčių Europoje vykdomus regioninio bendradarbiavimo procesus, jau nustatyti tam tikri poreikiai ŠLG kontrolės srityje. Siekiant padidinti Moldovos Respublikos, Ukrainos ir Baltarusijos ŠLG kontrolės institucijų pajėgumus bendrai kovoti su nusikalstamumu ir ypač – su ŠLG / šaunamųjų ginklų platinimu bei neteisėta prekyba jais, įgyvendinant šį komponentą bus vertinamos itin svarbios ŠLG kontrolės sritys tose jurisdikcijų turinčiuose subjektuose ir taip sudarytos galimybės vykdyti tikslinius veiksmus reaguojant į neteisėtos prekybos ŠLG keliamą grėsmę.

Numatoma pagrindinė veikla:

— įvertinti Vakarų Balkanų pasienio policijos ir kriminalinės policijos tarnybų poreikius kovojant su neteisėta prekyba ginklais,

— plėtoti šiuo metu vykdomą ŠGRP steigimo darbą, teikiant praktinę paramą keitimosi informacija pajėgumams, visų pirma balistinių įrodymų srityje, taip pat specializuotos įrangos ŠGRP remti įsigijimo srityje,

— įvertinti Moldovos Respublikos, Ukrainos ir Baltarusijos pajėgumus pasirinktais ŠLG, šaudmenų ir sprogmenų kontrolės aspektais, taip pat kovos su neteisėta prekyba šaunamaisiais ginklais srityje, daugiausia dėmesio skiriant, *inter alia*, teisinėms ir politikos sistemoms, fizinio saugumo ir atsargų valdymo (FSAV) gebėjimams, sienų kontrolei, kriminalinės policijos ir teisminių institucijų reagavimui į neteisėtos prekybos šaunamaisiais ginklais ir jų netinkamo naudojimo atvejus. Išsamiame įvertinime bus nustatytos galimybės, grėsmės ir iššūkiai, taip pat rekomendacijos dėl galimų tikslinių veiksmų reaguojant į neteisėtos prekybos ŠLG keliamą grėsmę.

Projekto rezultatai / įgyvendinimo rodikliai:

— įvertinti Vakarų Balkanų pasienio policijos ir kriminalinės policijos tarnybų poreikiai kovojant su neteisėta prekyba ginklais,

— sustiprinti balistikos ekspertų ir tyrėjų gebėjimai kovoti su tarpvalstybiniu su šaunamaisiais ginklais susijusiu nusikalstamumu,

— įgyvendintas bandomasis operatyvinio keitimosi balistine informacija struktūros projektas,

— įvertinti Moldovos Respublikos, Ukrainos ir Baltarusijos pajėgumai pasirinktais ŠLG, šaudmenų ir sprogmenų kontrolės aspektais ir nustatyti tiksliniai veiksmai.

4. **Naudos gavėjai**

Tiesioginės projekto naudos gavėjos pagal projektą bus institucijos, atsakingos už ŠLG kontrolę Vakarų Balkanuose. Albanijos Respublikos, Bosnijos ir Hercegovinos, Kosovo, Juodkalnijos, Serbijos ir buvusiosios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos, ir Moldovos Respublikos vidaus reikalų institucijoms, policijos tarnyboms, sienos apsaugos tarnyboms ir muitinėms naudos suteiks pajėgumų stiprinimas, žinių gerinimas, patobulintos procedūros ir ekonomiškai efektyvi specializuota įranga, būtinos ŠLG kontrolei sustiprinti politikos, veiklos ir techniniu lygmenimis. Galiausiai ŠLG komisijos ir kitos už ŠLG kontrolę Pietryčių Europoje atsakingos institucijos pasinaudos mokymais, dalijimusi informacija ir regioniniu bendradarbiavimu. Be to, pagrindinėms institucijoms, kurioms pavesta vykdyti ŠLG kontrolę Moldovos Respublikoje, Ukrainoje ir Baltarusijoje, bus naudingas geresniam supratimui apie neteisėtos prekybos šaunamaisiais ginklais grėsmę ir tikslinių žinių perdavimui.

Siūloma veikla visiškai atitinka veiksmų gaires, taip pat partnerių prioritetus ŠLG kontrolės srityje, ir ją patvirtino atitinkamos partnerių ŠLG kontrolės institucijos, parodydamos, kad jos prisiima atsakomybę ir įsipareigojimus, susijusius su projekto rezultatų pasiekimu.

Naudos iš šio projekto gaus plačioji visuomenė Vakarų Balkanuose, Rytų Europoje ir Sąjungoje, kurios susiduria su pavojumi dėl didelio masto ŠLG platinimo, nes ši rizika sumažės.

5. **Sąjungos matomumas**

SEESAC imsis visų tinkamų priemonių siekdamas viešinti tai, kad šį veiksmą finansuoja Sąjunga. Tokios priemonės bus vykdomos remiantis Komisijos komunikatu ir Informavimo apie Europos Sąjungos išorės veiksmus ir jų matomumo vadovu. Taigi SEESAC užtikrins Sąjungos įnašo matomumą naudodamas tinkamus ženklus ir viešumo strategiją, akcentuojant Sąjungos vaidmenį, užtikrinant jos veiksmų skaidrumą ir informuojant apie priežastis, dėl kurių priimtas šis sprendimas, taip pat apie Sąjungos paramą įgyvendinant sprendimą ir šios paramos rezultatus. Projekto metu parengta medžiaga bus aiškiai pažymėta Europos Sąjungos vėliavos ženklu laikantis Sąjungos gairių dėl tikslaus vėliavos naudojimo ir vaizdavimo.

Atsižvelgiant į tai, kad planuojamos veiklos mastas ir pobūdis labai skiriasi, bus naudojamos įvairios propagavimo priemonės, įskaitant: tradicines žiniasklaidos priemones, interneto svetaines, socialinę žiniasklaidą ir informacinę bei propagavimo medžiagą, be kita ko, infografikus, lankstinukus, naujienlaiškius, pranešimus spaudai ir atitinkamai kitas priemones. Projekto lėšomis finansuoti leidiniai, vieši renginiai, kampanijos, įranga ir statybos darbai bus pažymėti atitinkamu ženklu. Siekiant dar labiau sustiprinti poveikį informuojant įvairias nacionalines valdžios institucijas ir visuomenę, tarptautinę bendruomenę ir vietos bei tarptautinę žiniasklaidą, bendraujant su kiekviena projekto tiksline grupe bus vartojama atitinkama kalba. Ypatingas dėmesys bus skiriamas naujoms žiniasklaidos priemonėms ir informacijai internete.

6. **Trukmė**

Remiantis sprendimų 2010/179/BUSP ir 2013/730/BUSP įgyvendinimo patirtimi ir atsižvelgiant į regioninį projekto mastą, naudos gavėjų skaičių ir planuojamų veiksmų skaičių bei sudėtingumą, nustatomas 36 mėnesių įgyvendinimo laikotarpis.

7. **Bendra sąranga**

Šio veiksmo techninis įgyvendinimas patikėtas UNDP, kuri veikia SEESAC, – regioninės iniciatyvos, veikiančios pagal UNDP ir RBT, įgaliojimus – vardu. SEESAC atlieka Kovos su ŠLG platinimu regioninio įgyvendinimo plano vykdomosios institucijos funkciją ir yra ryšių punktas visais su ŠLG susijusiais klausimais Pietryčių Europos regione, įskaitant palankių sąlygų sudarymą regioninių Veiksmų gairių įgyvendinimui.

UNDP, veikianti SEESAC vardu, bus visiškai atsakinga už projekto veiklos įgyvendinimą ir atskaitomybę už projekto įgyvendinimą. Projekto trukmė – treji metai (36 mėnesiai).

8. **Partneriai**

SEESAC šį veiksmą įgyvendins tiesiogiai glaudžiai bendradarbiaudamas su ŠLG komisijomis, taip pat su Albanijos, Bosnijos ir Hercegovinos, Kosovo, Juodkalnijos, Serbijos ir buvusiosios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos ir Moldovos Respublikos vidaus reikalų institucijomis ir atitinkamomis Ukrainos ir Baltarusijos institucijomis. Kitos institucijos aktyviai dalyvaus laikantis nustatyto daug suinteresuotųjų subjektų apimančio holistinio požiūrio į ŠLG kontrolę.

9. **Ataskaitų teikimas**

Ataskaitos, tiek dalykinės, tiek finansinės, teikiamos dėl viso veiksmo, apibrėžto atitinkamame susitarime dėl konkretaus įnašo su pridėtu jo biudžetu, nepriklausomai nuo to, ar Komisija šį veiksmą visiškai finansuoja ar bendrai finansuoja.

Kad būtų fiksuojama ir stebima pažanga siekiant pagrindinių rezultatų, kas ketvirtį teikiamos dalykinės pažangos ataskaitos.

10. **Biudžeto sąmata**

Bendra Sąjungos finansuojamo projekto sąmata yra 4 002 587,52 EUR.